

## แบบฟอร์มมาตรฐานการปฏิบัติงาน (SOP)

ชื่อหน่วยงาน สำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ	คู่มือการปฏิบัติงานการขับเคลื่อนตัวชี้วัด
	ชื่อตัวชี้วัด ร้อยละคุณภาพน้ำประปาหมู่บ้านได้มาตรฐานตามเกณฑ์คุณภาพน้ำประปาดื่มได้

## 1. วัตถุประสงค์ (Objectives)

(เป็นการชี้แจงถึงจุดมุ่งหมายในการจัดทำเอกสารเรื่องนั้น ๆ เพื่อให้ผู้ที่ใช้งานทราบว่าจัดทำเอกสารดังกล่าวขึ้นมาเพื่ออะไร)

- 1.1 เพื่อเป็นกระบวนการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการพัฒนาระบบประปาหมู่บ้านในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ได้มาตรฐานคุณภาพน้ำประปาหมู่บ้านตามแนวทางพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพน้ำประปาหมู่บ้านสะอาด 3 C (Clear Clean Chlorine)
- 1.2 เพื่อให้ระบบประปาหมู่บ้านขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับรองมาตรฐานคุณภาพน้ำประปาหมู่บ้าน
- 1.3 เพื่อใช้ข้อมูลความสำเร็จในการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการพัฒนาระบบประปาหมู่บ้านขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนข้อมูลแนวโน้มคุณภาพน้ำประปาหมู่บ้านได้มาตรฐานเพิ่มมากขึ้น

## 2. ขอบเขต (Scope)

(เป็นการวางกรอบของเนื้อหาของงาน)

- 2.1 รายละเอียดขั้นตอนกระบวนการครอบคลุมการดำเนินงานของส่วนกลาง ศูนย์อนามัย สำนักงานสาธารณสุขและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 2.2 ขั้นตอนของกระบวนการ ประกอบด้วย ขั้นตอนหลัก 3 ระยะ ระยะที่ 1 การเตรียมการ ระยะที่ 2 การดำเนินการของหน่วยงานส่วนกลางและหน่วยงานในระดับภูมิภาค และระยะที่ 3 การประเมินผล ซึ่งศูนย์อนามัยจะได้แบบการปฏิบัติงานที่กำหนดไปใช้ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานในพื้นที่รับผิดชอบต่อไป

## 3. คำจำกัดความ (Definition) (ถ้ามี)

(เป็นการชี้แจงความหมายของคำเฉพาะที่ใช้ในเอกสาร เพื่อสื่อความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจตรงกัน ทั้งนี้หากเป็นคำศัพท์ซึ่งเป็นคำที่มีความหมายเข้าใจตรงกันโดยทั่วไป และในเอกสารไม่ได้ใช้ในความหมายที่ต่างออกไปคำศัพท์นั้นไม่ต้องนำมานิยาม)

- 3.1 ระบบประปาหมู่บ้าน คือ ระบบประปาที่มีขนาดเล็ก ให้บริการในพื้นที่ไม่กว้างมากนักอาจจะมี 1-2 หมู่บ้าน ประชาชนหรือผู้ใช้น้ำในพื้นที่ไม่เกิน 5,000 คน ซึ่งอาจจะมีการบริหารจัดการ โดยเทศบาลตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล คณะกรรมการบริหารกิจการประปาหมู่บ้าน หรืออยู่ภายใต้การบริหารของวัดโดยมีระบบการจัดการตั้งแต่แหล่งน้ำดิบ ระบบผลิต ระบบฆ่าเชื้อโรค และระบบจ่ายน้ำสู่ประชาชน
- 3.2 น้ำประปาหมู่บ้าน หมายถึง น้ำจากระบบประปาหมู่บ้านตามนิยามข้อ 1
- 3.3 มาตรฐานคุณภาพน้ำประปาหมู่บ้าน คือ มาตรฐานคุณภาพน้ำประปาหมู่บ้านตามแนวทางการพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพน้ำประปาหมู่บ้านสะอาด 3 C (Clear Clean Chlorine)
- 3.4 เกณฑ์คุณภาพน้ำประปาดื่มได้ หมายถึง คุณภาพน้ำทางด้านกายภาพ ทางด้านเคมี และทางด้านชีวภาพตามประกาศกรมอนามัย เรื่อง เกณฑ์คุณภาพน้ำประปาดื่มได้ กรมอนามัย พ.ศ. 2563 จำนวน 21 พารามิเตอร์
- 3.5 คุณภาพน้ำประปาหมู่บ้านได้มาตรฐานตามเกณฑ์คุณภาพน้ำประปาดื่มได้ คือ คุณภาพน้ำประปาหมู่บ้านในพื้นที่เป้าหมายตามแนวทางขับเคลื่อนการพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพน้ำประปาหมู่บ้านสะอาด 3 C ผ่านเกณฑ์คุณภาพน้ำประปาดื่มได้ หมายถึง คุณภาพน้ำทางด้านกายภาพ ทางด้านเคมี และทางด้านชีวภาพตามประกาศกรมอนามัย เรื่อง เกณฑ์คุณภาพน้ำประปาดื่มได้ กรมอนามัย พ.ศ. 2563 จำนวน 21 พารามิเตอร์

#### 4. ความรับผิดชอบ (Responsibilities)

(เป็นการชี้แจงให้ทราบว่า ใครเป็นผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบปฏิบัติงานนั้น ๆ) สำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ  
ศูนย์อนามัย สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

#### 5. ขั้นตอนการปฏิบัติ (Procedure)

(เป็นการบรรยายขั้นตอนการทำงานที่ระบุเฉพาะงานนั้น แบบ STEP-BY-STEP แสดงเป็น Flow chart ของงาน)

ลำดับ	ผังกระบวนการ	รายละเอียดงาน	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ	เอกสารที่เกี่ยวข้อง
ระยะที่ 1 ขั้นเตรียมการ					
1	กำหนดผู้รับผิดชอบ	1. ประชุมหารือเพื่อ กำหนดผู้รับผิดชอบและ คณะทำงาน 2. แต่งตั้งคณะทำงาน 3. ประชุมคณะทำงาน	14 วัน	สำนัก สุขาภิบาล อาหารและน้ำ	1. คำสั่งแต่งตั้ง คณะทำงาน 2. สรุปรายงานการ ประชุมคณะทำงาน
2	จัดทำแผนปฏิบัติการ	1. จัดทำแผนปฏิบัติการ สำหรับขับเคลื่อนการ ดำเนินงาน	7 วัน	สำนัก สุขาภิบาล อาหารและน้ำ	1. แผนปฏิบัติการ
3	จัดทำเครื่องมือ ขับเคลื่อนงาน	1. ร่วมจัดทำและ พิจารณาคู่มือแนว ทางการดำเนินงาน 2. จัดทำรายละเอียด สำหรับถ่ายทอด แนวทางดำเนินงาน 3. จัดทำคู่มือการปฏิบัติ งานการขับเคลื่อน ตัวชี้วัด 4. จัดทำหลักสูตรการ พัฒนาศักยภาพ เจ้าหน้าที่และผู้ดูแล ระบบประปาหมู่บ้าน	30 วัน	สำนัก สุขาภิบาล อาหารและน้ำ	1. คู่มือแนวทางการ ดำเนินงาน 2. ไฟล์นำเสนอ รายละเอียดสำหรับ ถ่ายทอดแนวทาง ดำเนินงาน 3. คู่มือการปฏิบัติ งานการขับเคลื่อนตัวชี้วัด 4. รายละเอียดหลักสูตร พัฒนาศักยภาพ เจ้าหน้าที่และผู้ดูแล ระบบประปาหมู่บ้าน
4	ประชุมถ่ายทอดแนว ทางการดำเนินงาน	1. ขออนุมัติจัดประชุม 2. จัดทำหนังสือเชิญ ประชุม 3. จัดทำสรุปการประชุม 4. จัดทำช่องทาง สื่อสารสำหรับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	14 วัน	สำนัก สุขาภิบาล อาหารและน้ำ	1. สำเนาอนุมัติจัด ประชุม 2. ระเบียบวาระการ ประชุม 3. สำเนาหนังสือเชิญ ประชุม

ลำดับ	ผังกระบวนการ	รายละเอียดงาน	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ	เอกสารที่เกี่ยวข้อง
					4.สรุปกิจกรรมประชุมหรือรายงานการประชุม 5.หลักฐานการจัดทำช่องทางสื่อสารการดำเนินงาน
<b>ระยะที่ 2 ขั้นดำเนินการ</b>					
4		1.จัดทำหนังสือขอให้พิจารณาและเสนอรายชื่อปท. และระบบประปาหมู่บ้านในพื้นที่เป้าหมาย 2.จัดทำหลักเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย 3.จัดทำแบบฟอร์มหรือลิงค์เสนอรายชื่อพื้นที่เป้าหมาย	14 วัน	สำนัก สุขภาพ อาหารและน้ำ	1.สำเนาหนังสือขอให้พิจารณาและเสนอรายชื่อฯ 2.หลักเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือก 3.แบบฟอร์มและลิงค์สำหรับเสนอรายชื่อ
5		1.รวบรวมรายชื่อปท. และระบบประปาหมู่บ้านเป้าหมาย 2.ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลเป็นไปตามหลักเกณฑ์ฯ 3.จัดทำหนังสือเสนอรายชื่อกลับส่วนกลาง	14 วัน	ศูนย์อนามัย สำนักงาน สาธารณสุข จังหวัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	1.สำเนาหนังสือเสนอรายชื่อพื้นที่เป้าหมาย 2.ไฟล์รวบรวมรายชื่อปท. และระบบประปาหมู่บ้านเป้าหมายหรือหลักฐานยืนยันการเสนอรายชื่อผ่านลิงค์ที่ส่วนกลางกำหนด
6.		1.จัดทำFlyer ประชาสัมพันธ์หลักสูตร 2.จัดทำหนังสือเชิญเจ้าหน้าที่ อปท. และผู้ดูแลระบบประปาหมู่บ้านเข้ารับการอบรม 3.จัดทำหนังสือเชิญวิทยากร 3.จัดทำแบบฟอร์มหรือลิงค์สำหรับรับสมัครเข้ารับการอบรม/แบบ	30 วัน	สำนัก สุขภาพ อาหารและน้ำ หรือศูนย์ อนามัยที่จัด อบรมแก่ หน่วยงานใน พื้นที่	1.รายงานสรุปการจัดอบรม พร้อมแนบรายละเอียดที่เกี่ยวข้องในเล่มรายงาน

เอกสารแนบ Template กลาง  
ปรับปรุงเมื่อ 6 ตุลาคม 2564

ลำดับ	ผังกระบวนการ	รายละเอียดงาน	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ	เอกสารที่เกี่ยวข้อง
		<p>รายงานตัวอบรม ประจำวัน</p> <p>4.จัดทำประกาศนียบัตร สำหรับผู้ผ่านการอบรม</p> <p>5.จัดทำข้อสอบสำหรับ ทดสอบการอบรม</p> <p>6.จัดทำสรุปการจัด อบรม</p> <p>7.จัดทำทะเบียนรายชื่อ ผู้ผ่านการอบรม</p> <p>8.จัดทำหนังสือรายงาน การฝึกอบรมแก่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p>			
7		<p>1.ประเมินคุณภาพ ระบบประปาตามแบบ ของกรมทรัพยากรน้ำ (แบบบาดาล/ผิวดิน)</p> <p>2.กรอกรายละเอียดการ ประเมินลงไฟล์excel เพื่อรับทราบผลการ ประเมิน</p> <p>3.สรุปผลการประเมิน หากได้ระดับดีหรือดี มากดำเนินการขั้นตอน ต่อไป</p>	30 วัน	<p>1.อปท. ใน พื้นที่ เป้าหมาย</p> <p>2.สสจ. หรือ หน่วยงาน สาธารณสุขใน พื้นที่</p> <p>3.ศูนย์อนามัย</p>	<p>1.แบบประเมิน คุณภาพน้ำระบบ ประปาของกรม ทรัพยากรน้ำ</p> <p>2.ไฟล์สรุปผลการ ประเมินระบบประปา</p>
8		<p>1.จัดทำหนังสือขอเบิก ชุดทดสอบภาคสนาม และอุปกรณ์เก็บ ตัวอย่างน้ำ พร้อมแนบ แผนกระจายสิ่ง สนับสนุน</p> <p>2.ดำเนินการตรวจสอบ และเก็บตัวอย่าง คุณภาพน้ำประปา หมู่บ้านร่วมกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p> <p>3.ฝึกปฏิบัติและสาธิต การใช้ชุดทดสอบหน้า งานผลิตและแกนนำ ครัวเรือนในชุมชน</p>	21 วัน	<p>1.ศูนย์อนามัย</p> <p>2.สำนักงาน สาธารณสุข จังหวัด</p> <p>3.อปท. เป้าหมาย</p> <p>4.หน่วยงาน ร่วม ดำเนินงาน ได้แก่ สคพ. สสอ. รพสต. ฯลฯ</p>	<p>1.One-page ภาพ กิจกรรมการ ดำเนินงาน</p> <p>2. สำเนาหนังสือขอ เบิกชุดสอบและ อุปกรณ์ฯ</p> <p>3.รายงานบันทึกผล การทดสอบ</p> <p>4.รายชื่อแกนนำชุมชน ที่เข้าร่วมการฝึกปฏิบัติ และสาธิตการใช้ชุด ทดสอบ</p>

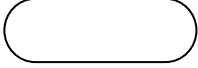

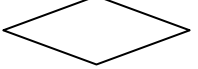
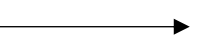

ลำดับ	ผังกระบวนการ	รายละเอียดงาน	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ	เอกสารที่เกี่ยวข้อง
		4.บันทึกผลทดสอบภาคสนามและส่งตัวอย่างน้ำประปาตรวจวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการ 5.จัดทำสรุปผลการดำเนินงาน			
9		1.ประเมินผลทดสอบคุณภาพน้ำทางห้องปฏิบัติการ 1.1 กรณีไม่ผ่าน ทวนสอบระบบประปาและพิจารณาเก็บน้ำซ่อม 1.2. กรณีผ่าน รวบรวมเอกสารดำเนินการขั้นต่อไป	45 วัน	1.ศูนย์อนามัย 2.สสจ. 3.หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	1.สำเนาผลทดสอบคุณภาพน้ำทุกตัวอย่าง 2.แบบฟอร์มสำหรับรายงานผลทดสอบคุณภาพน้ำที่ผ่านเกณฑ์การประเมิน
<b>ระยะที่ 3 ชั้นประเมินผล</b>					
10		1.ประชุมหารือผลการดำเนินงาน 1.1 รอบ 5 เดือนแรก 1.2 รอบ 5 เดือนหลัง 2.จัดทำแบบติดตามผลการดำเนินงาน 2.1 รอบ 5 เดือนแรก 2.2 รอบ 5 เดือนหลัง 3.จัดทำแบบสรุปผลการประเมินระบบประปาหมู่บ้านตามแนวทาง 3 C เพื่อเตรียมยื่นขอการรับรอง 4.จัดทำหนังสือเชิญประชุมติดตามผลการดำเนินงาน 5.จัดทำสรุปผลการดำเนินงานเสนอกรมอนามัยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	30 วัน	สำนักสุขภาพอาหารและน้ำ	1.สำเนาหนังสือเชิญ 2.แบบติดตามผลการดำเนินงาน 3.แบบสรุปผลการดำเนินงาน 4.สรุปผลการดำเนินงาน

เอกสารแนบ Template กลาง  
ปรับปรุงเมื่อ 6 ตุลาคม 2564

ลำดับ	ผังกระบวนการ	รายละเอียดงาน	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ	เอกสารที่เกี่ยวข้อง
11		1.รวบรวมสรุปรายชื่อพร้อมแนบหลักฐานของอพท. และ ระบบประปาหมู่บ้านของอพท.ที่ผ่านเงื่อนไขการขอรับรองมาตรฐานระบบประปาหมู่บ้าน(3C) 2.จัดทำหนังสือขอรับรองระบบน้ำประปาหมู่บ้านสะอาด (3C) ถึงอธิบดีกรมอนามัย	14 วัน	ศูนย์อนามัย	1.สำเนาหนังสือขอรับรองระบบน้ำประปาหมู่บ้านสะอาด 2.รายชื่อและหลักฐานอพท. และระบบประปาหมู่บ้านของอพท. ที่ผ่านการรับรองระบบน้ำประปาหมู่บ้านสะอาด
12		1.รวบรวมผลทดสอบคุณภาพน้ำที่ได้รับจากกองห้องปฏิบัติการสาธารณสุข กรมอนามัย 2.ตรวจสอบข้อมูล 3.Key in ข้อมูลลง Data Set 4.วิเคราะห์ข้อมูลจำแนกผล ผ่าน ไม่ผ่าน 5.ส่งต่อข้อมูลให้คณะอนุกรรมการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำดำเนินการ	14 วัน	สำนักสุขภาพอาหารและน้ำ	1.สำเนาผลทดสอบคุณภาพน้ำทั้งหมดที่ได้รับ 2.ตารางข้อมูลคุณภาพน้ำ 3.สรุปรายงานผลการวิเคราะห์คุณภาพน้ำ
13		1.จัดทำหนังสือเชิญสรุปผลและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลการดำเนินงาน 2.จัดทำเอกสารประกอบการนำเสนอผลสำเร็จการขับเคลื่อนการดำเนินงาน 3.จัดทำประกาศนียบัตรสำหรับเชิดชูเกียรติอพท. และระบบประปาหมู่บ้านต้นแบบการขับเคลื่อนระบบประปาหมู่บ้านสะอาดประจำปี 4.จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงาน	30 วัน	สำนักสุขภาพอาหารและน้ำ	1.สำเนาหนังสือเชิญประชุม 2.เอกสารประกอบการนำเสนอผลสำเร็จการขับเคลื่อนการดำเนินงาน 3.ประกาศนียบัตรเชิดชูเกียรติระบบน้ำประปาหมู่บ้านสะอาด 4.รายงานสรุปผลการดำเนินงาน 5.ลิงค์หลักฐานการเผยแพร่ผลงาน

ลำดับ	ผังกระบวนการ	รายละเอียดงาน	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ	เอกสารที่เกี่ยวข้อง
		5.เผยแพร่ผลการดำเนินงานในเวทีประชุมผู้บริหารระดับสูงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง			

## สัญลักษณ์ที่ใช้

	จุดเริ่มต้นและสิ้นสุดของกระบวนการ
	กิจกรรมและการปฏิบัติงาน
	การตัดสินใจ เช่น การตรวจสอบ การอนุมัติ
	แสดงถึงทิศทาง หรือการเคลื่อนไหวของงาน
	จุดเชื่อมต่อระหว่างขั้นตอน

## 6. ภาคผนวก (ถ้ามี)

- 6.1 คู่มือหลักเกณฑ์และมาตรฐานคุณภาพระบบน้ำประปาหมู่บ้านของ อปท.
- 6.2 คู่มือแนวทางการดำเนินการขับเคลื่อนระบบประปาหมู่บ้าน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565
- 6.3 คู่มือแนวทางการรับรองคุณภาพน้ำประปาดื่มได้
- 6.4 เกณฑ์คุณภาพน้ำประปาดื่มได้ กรมอนามัย พ.ศ. 2563